РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Кравця Віталія Михайловича на дисертаційне дослідження Рудюка Володимира Сергійовича на тему «Філософсько-правовий вимір трансформації судочинства України в умовах європейської інтеграції», поданого до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Питання трансформації судочинства в Україні на сьогодні є одним із найбільш актуальних та обговорюваних, особливо в світлі євроінтеграції нашої держави. Безсумнівно основним завданням є утвердження справедливого суду та вдосконалення вітчизняної судової системи. Водночас проблематика здійснення судово-правової реформи та підвищення ефективності правосуддя завжди були і залишаються актуальними серед науковців та державних діячів.

Українське судочинство пройшло довгий шлях становлення, але попереду ще багато випробувань. У червні 2021 року Указом Президента України №231/2021 затверджено Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки. У Преамбулі вказано чіткий орієнтир на європейську інтеграцію – серед очікуваних результатів має бути, зокрема, продовження впровадження міжнародних стандартів і кращих практик Ради Європи і Європейського Союзу. Серед завдань виділяється забезпечення координованості та збалансованості процесу удосконалення з урахуванням подальшої гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу.

23 червня 2022 року Україна офіційно набула статусу кандидата в члени Європейського Союзу. У відповідності до Резолюції Європарламенту про статус кандидата України між Україною і ЄС активізується «розширений та структурований» діалог задля просування подальшої економічної інтеграції та гармонізації законодавства України з нормами ЄС, а також поступового залучення до цієї роботи більшої кількості інституцій ЄС. Таким чином, фактично, має місце новий імпульс щодо здійснення інноваційних перетворень у національній правовій

системі, які будуть сприяти наближенню вступу України до ЄС у найближчій історичній перспективі.

Однією із основних вимог ЄС до України, як кандидата на вступ до ЄС є реалізація блоку реформ у частині вдосконалення організаційно-нормативних засад функціонування судової системи. Беручи до уваги ту обставину, що судова реформа є однією із найбільш тривалих і складних у державі, актуальним видається здійснення систематизації та аналізу змісту трансформації судочинства України як держави, яка претендує на членство у ЄС.

Проблема реформування судової влади в Україні на сьогодні виявляє свою актуальність, оскільки найважливішими передумовами розвитку громадянського суспільства мають стати якісне, стабільне законодавство та ефективне правосуддя, які здатні реально забезпечувати надійний захист прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави. Тому існує необхідність теоретичного осмислення нового етапу реформування судової системи в Україні, наближення її до міжнародних стандартів для ефективного вдосконалення та реалізації її на практиці.

Філософсько-правовий вимір трансформації судочинства України в умовах європейської інтеграції здатний виявити глибинні процеси, які відбуваються у вітчизняному судочинстві під впливом тенденцій європейського розвитку, та продемонструвати світоглядні орієнтири його реформування, що безперечно свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Таким чином, обрана тема дисертаційного дослідження є своєчасною та важливою для методологічного забезпечення сучасної концепції вітчизняного судочинства, актуальною у теоретичному та практичному плані.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об’єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість джерел (292 найменування), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову проблему.

Положення, висновки та пропозиції, представлені у дисертації, відзначаються належним рівнем їх обґрунтованості та системності опрацювання, що свідчить про високий рівень методологічної культури здобувача та його аналітичний потенціал в плані самостійного науково-творчого пошуку.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме аналітичними і статистичними матеріалами Конституційного Суду України, Державної судової адміністрації України; соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, результати п'ятого щорічного опитування іноземних інвесторів, а саме Європейська Бізнес Асоціація (ЄБА), Dragon Capital та Центр економічної стратегії (ЦЕС) провели наприкінці жовтня 2020 року.

Результати наукового дослідження викладено в десяти наукових публікаціях, серед яких п'ять статей – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві статті в іноземних юридичних виданнях, а також три тези доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-теоретичних і науково-практичних конференціях.

Отже, дисертація В. С. Рудюка «Філософсько-правовий вимір трансформації судочинства України в умовах європейської інтеграції» виконана на високому науковому рівні.

Необхідно вказати й на те, що в роботі зазначається її зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Зокрема, наукове дослідження виконано з урахуванням основних положень «Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки», затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021; «Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року», затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1027-р.; Плану заходів з реалізації «Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року», схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація В. С. Рудюка є одним із перших у сучасній вітчизняній філософсько-правовій науці комплексних досліджень, у якому на монографічному рівні викладено проблеми впливу європейської правової традиції на трансформаційні процеси у сучасному вітчизняному судочинстві.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Зокрема, належним чином розкриті питання синтезу прецедентної і статутної системи судочинства в практиці Європейського Союзу. Приділена увага особливостям модерної правової ментальності українців та її впливу на особливості вітчизняного судочинства. Вказується, що модерна правова ментальність українців є результатом низки історико-культурних і соціально-історичних чинників формування українського етносу.

Обґрунтовується думка, що сучасне вітчизняне судочинство вибудовується за європейською моделлю та своїм ідеологічним підґрунтям має світоглядно-настановчий комплекс Європи як культурного феномену і засадничі моменти української ментальності.

Стверджується також, що з формально-правової точки зору, українське судочинство є проєвропейським, але за змістовними характеристиками – воно потребує серйозних змін, насамперед в правосвідомості та правових настановах українців. Такий висновок випливає із визнання детермінованості конкретної історичної моделі судочинства соціокультурним контекстом. Особливим фактором, що визначає змістовність сучасного вітчизняного судочинства, є низький рівень індивідуалізму (в культурологічному сенсі).

Питомої ваги роботі додає окреслення пріоритетних напрямів подальшого впровадження європейської моделі судочинства в Україні та реалізації комплексу заходів щодо розбудови комплексної, безперервної діючої системи кадрового, фінансового та інформаційного забезпечення судових органів.

Крім зазначеного, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни здійсненого дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи В. С. Рудюка не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають несуперечливу, вагому аргументацію, свідченням чого є використана міждисциплінарна методологія дослідження.

Слід відзначити, що формальна сторона дослідження дотримана не лише у контексті актуальності та постановки проблеми як предмета дослідження філософії права, а й в структурному оформленні роботи.

Правильна постановка та ясне формулювання нових проблем часом має не менше значення, ніж їх вирішення. Правильна постановка та ясне формулювання нових проблем часом має не менше значення, ніж їх вирішення. Зокрема, трансформаційні зміни в сучасному вітчизняному судочинстві раніше не аналізувалися з позицій теорії ментальності, що відповідає загальним тенденціям антропологізації гуманітарного знання. По суті, саме вибір проблеми, якщо не цілком, то дуже великою мірою визначає як стратегію дослідження взагалі, так і напрямок наукового пошуку зокрема. Не випадково вважається, що сформулювати наукову проблему - означає показати вміння відокремити головне від другорядного, виявити те, що вже відомо і що досі невідомо науці з предмета дослідження.

Дисертація має методологічний характер, а її практична значущість полягає у публікації основних результатів дослідження на сторінках підручників, навчальних посібників, наукових статей; у наявності актів про впровадження результатів дослідження на практиці; в апробації результатів дослідження на науково-практичних конференціях і симпозіумах; використанні наукових розроблень в освітньому процесі навчальних закладів; використанні результатів дослідження для підготовки нових нормативних і методичних документів.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи автора.

Отже, результати дисертаційного дослідження В. С. Рудюка, які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Досягнення поставленої наукової мети стало можливим завдяки використанню авторської методології, представленої комплексом методологічних підходів та наукових методів пізнання (в контексті теорії ментальностей). Особливо значущими для дослідження впливу європейської правової традиції на трансформаційні процеси у вітчизняному судочинстві стали такі методологічні підходи як: ціннісний (аксіологічний) – для доведення

детермінованості форми і змісту судочинства панівною системною цінностей в межах конкретного суспільства та для порівняння суспільних ідеологем, які вплинули на вітчизняне судочинство та його принципи тощо (розділи 1-2); антропосоціологічний – для розкриття особливостей трансформацій у вітчизняному судочинстві в контексті (розділ 3).

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мета дослідження досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: правотворчій діяльності – для удосконалення чинного законодавства України в частині регулювання та регламентування судочинства; правозастосовній діяльності – для підвищення рівня професійного рівня суддів та у роботі органів судової влади; науково-дослідній сфері – для подальшого дослідження проблеми трансформаційних змін у вітчизняному судочинстві; освітньому процесі – під час викладання курсів «Філософія права», «Порівняльне правознавство», «Судова етика», «Судові та правоохоронні органи України», інших навчальних дисциплін, підготовки підручників, науково-практичних посібників і методичних рекомендацій.

Дослідження має теоретичне і практичне значення в сучасних умовах європейської міждержавної інтеграції, його матеріали можуть бути широко використані в правозастосовчій практиці.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація В. С. Рудюка викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють тринадцять підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертаційного дослідження – 211 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 154 сторінки.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У **вступі** обґрунтовано сутність і ступінь наукової розробленості проблеми та її значущість, вибір, підстави та вихідні дані для розроблення предмету дослідження, охарактеризовано, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано необхідність проведення дослідження та наукова новизна отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

У розділі 1 «Теоретичні та методологічні проблеми трансформації судочинства в Україні» здійснено аналіз стану наукової розробленості предмету дослідження, за результатами якого сформульовано висновок щодо відсутності комплексних наукових досліджень з проблематики концептуалізації філософсько-правових аспектів трансформації вітчизняного судочинства в умовах європейської інтеграції.

Сучасний етап наукового знання характеризується «допарадигмальністю», відсутністю цілісної концепції змістовних ознак поняття «трансформація». В основу правової трансформації має бути покладена така інституційна основа, яка дозволить сформувати стабільний правовий та організаційний режими.

Обрана траєкторія дослідження потребує залучення міждисциплінарного підходу, оскільки наявні сучасні опрацювання трансформації судової влади в Україні мають чітко виражену галузеву приналежність та висвітлюють вказані питання, переважно, з позитивістської точки зору. Останнє означає, наголошує автор, що вчені абсолютизують положення чинного законодавства, порівнюючи вітчизняне законодавство із законодавством інших держав та Європейського Союзу, але при цьому не враховують витоки соціокультурної і ментальної обумовленості трансформаційних процесів.

Водночас, у даному розділі проаналізовано сучасні європейські світоглядні детермінанти, в координатах яких відбувається трансформація судочинства в Україні, а також світоглядно-методологічні відмінності у підходах до її реалізації через призму позитивістського та природно правового типів праворозуміння. Як показує аналіз практики міжнародних судових установ, їх діяльність ґрунтується на розумному балансі позитивістського та юснатуралістичного підходів до розгляду справ. Однак, аналізуючи практику Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України автор робить висновок про те, що причини

порушення прав людини здебільшого полягають у недосконалому законодавстві нашої держави.

Крім того, тут також на основі сучасних методологічних підходів автор визначив особливості методології, яка має відображати сучасну методологічну поліфонію у правознавстві й філософії права, розробляє загальну методику дослідження впливу європейської правової традиції на трансформацію судочинства в Україні.

Філософсько-правові засади формування світогляду сучасного українського судді та вітчизняного судочинства, підкреслює автор, в цілому мають базуватися на визнанні та реалізації принципу верховенства права при поєднанні наукового підходу щодо оцінки обставин, які є предметом судового розгляду, з аксіологічним розумінням примату загальновизнаних, універсальних цінностей (справедливість, свобода, честь та гідність особистості, рівність у правах та перед законом тощо), а також онтологічними вимірами, тобто з урахуванням впливу прийнятого рішення на соціальні, культурні, морально-етичні та інші чинники життєдіяльності соціуму.

Таким чином, світогляд сучасного вітчизняного служителя Феміди – це розумний баланс нормативного регулювання розв’язання суспільних проблем та принципів антропоцентризму, згідно з яким людина є самодостатнім індивідом, шанує цінність свободи та автономію яка є пріоритетною.

У розділі 2 «Зміст судочинства в європейській правовій традиції» обґрунтовує вибір спрямування дослідження, наводять методи розв'язання завдань і їх порівняльні оцінки, а також автор виокремлює особливості розуміння суду і судочинства в становленні європейської ліберальної філософської доктрини.

На основі проведеного у цьому розділі дисертації міждисциплінарного аналізу автор формулює висновок стосовно того, що гуманізація сучасного європейського судочинства є потребою сьогодення. Крім того, визначає напрями трансформації національної судової системи, як невід’ємної складової загальної правозастосовної системи, яка залежить від рівня гуманізації суспільних відносин та визначального в соціумі світоглядного ідеологічного підходу до розуміння загальнолюдських цінностей (аксіологічний вимір), а також економічних, соціальних, політичних та інших чинників (онтологічний вимір). Значною мірою формування правового світогляду також залежить від рівня особистої та суспільної правової культури, правової свідомості кожного судді та учасників судового процесу. Важливу роль у процесі гуманізації

судочинства відіграє законодавець, шляхом прийняття справедливих законів з урахуванням аксіологічних, онтологічних та епістемологічних факторів життєдіяльності соціуму. При цьому, автор акцентує увагу, що практика правозастосування в судовому процесі багато в чому залежить від особистості судді, який приймає судове рішення.

Сучасні глобалізаційні процеси у сфері права не є односторонніми: на фоні зближення двох європейських правових сімей простежується застосування елементів англосаксонського права в системі континентального статутного права. Окрім того, у даному розділі представлено відмінності прецедентної і статутної системи судочинства, обґрунтовано, що практика Європейського Союзу є синтезом прецедентної і статутної системи судочинства, з'ясовано особливості та форми наднаціонального судочинства в Європі.

Аналіз рішень Європейського Суду з прав людини та нормативних документів (зокрема Статуту ЕСПЛ), які врегульовують діяльність цієї міжнародної інституції, засвідчує, що в ній поєднуються елементи прецедентної та статутної судових систем. Рішення Суду мають прецедентну природу, що обумовлюється основними його завданнями та повноваженнями в межах положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, які мають абстрактний характер.

Сучасна вітчизняна суспільствознавча думка пропонує розуміти наднаціональне через призму діяльності міжнародних організацій, тобто окремі держави на основі взаємних домовленостей наділяють міжнародні організації наднаціональними повноваженнями, в результаті чого ці організації можуть приймати постанови, які є обов'язковими для виконання держав-учасниць. З таких позицій наднаціональне означає норму, створену міжнародною організацією, яка превалює над нормами національного права. Процеси європейської інтеграції сприяли становленню «наднаціональної» як правової категорії, яка є предметом дискусій серед теоретиків права і фахівців у галузі міжнародного права.

На прикладі держав-членів Європейського Союзу показано сучасні процеси трансформації вітчизняного судочинства в умовах європейської інтеграції, у тому числі – в частині формування наднаціональної як особливої якості міждержавного інтеграційного об'єднання, що обумовлює концептуальні засади правового регулювання суспільних відносин у державах, які входять до складу такого об'єднання.

Таким чином, автор обґрунтовує, що право ЄС суттєво впливає на національне право держав-членів та визначає розвиток національних правових систем. Відчутно право ЄС впливає і на правові системи третіх

країн (через систему міжнародних договорів про співпрацю, угоди про асоціацію з положеннями щодо обов'язкової гармонізації національного права з правом ЄС). Проте сьогодні спостерігаються і відцентрові процеси. Йдеться про підвищення авторитету власного національного права стосовно права ЄС.

У розділі 3 «Розвиток судочинства в незалежній Україні під впливом європейської правової традиції» проаналізовано і визначено закономірності системоутворюючих характеристик сучасної української ментальності як соціокультурного підґрунтя запровадження національного судочинства, продемонстровано вплив європейського досвіду на українські судові реформи, досліджено особливості судової реформи в Україні, виявлено основні чинники деструктивного впливу на генезис судової реформи, визначено основні ознаки сучасного українського судочинства, в контексті його діджиталізації, основні ознаки сучасного українського судочинства та перспективи подальшого впровадження європейської моделі судочинства в Україні. Кожний із елементів правової ментальності сучасних українців є результатом взаємопроникнення та взаємозв'язку низки соціальних явищ і процесів, історичних подів, базових стереотипів, правових архетипів і національного характеру.

Європейська модель судочинства в історичній ретроспективі представлена чотирма формами: натуроцентристською, теоцентристською, соціоцентристською та антропоцентристською. Сучасне українське судочинство орієнтується на антропоцентристську європейську модель судочинства, що передбачає наявність трансформаційних процесів від репресивного правосуддя (яке орієнтується на захист інтересів держави і суспільства, а також на покарання правопорушника) до відновного (основною метою якого є захист прав потерпілого і відновлення порушеного правопорядку).

Для вітчизняного правознавства та правової практики питання, пов'язані із процесами діджиталізації, є новими та неопрацьованими. Діджиталізація кардинально змінила усі сфери соціального буття, що позначилося і на вітчизняному судочинстві. Судочинство як процес здійснення правосуддя в умовах цифрової культури та вимушених карантинних заходів відреагувало на виклики сучасності створенням електронного суду, використанням онлайн-платформ і застосуванням штучного інтелекту.

Реформування вітчизняного судочинства на сучасному етапі засвідчує, що цей процес є далеким від завершення. Ситуація у сфері судочинства і судоустрою залишається достатньо складною. Сьогодні

українські суди ще не стали дієвим інститутом захисту прав людини, а рівень довіри до них з боку суспільства залишається вкрай низьким.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано **висновки**, у яких висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та достатній рівень достовірності.

Список використаних джерел охоплює 292 посилання на 30 сторінках.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація В. С. Рудюка відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання – визначення філософсько-правових засад реформування системи судочинства в Україні в умовах європейської інтеграції.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження В. С. Рудюка «Філософсько-правовий вимір трансформації судочинства України в умовах європейської інтеграції» може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У висновках до другого розділу автор використовує поняття ідеальний лібералізм, а у підрозділі 2.1. лібералізм трактується як монолітна ідеологія.

На нашу думку, ліберальна ідеологія, як і будь-яка інша, постійно зазнає трансформацій, тому невипадково виокремлюють форми: класичний, правий, лівий лібералізм, політичний лібералізм, економічний лібералізм та ін., які мають свої особливості. Приміром тепер уже доводиться навіть говорити про ситуацію постлібералізму, коли розглядається теза про усталені режими, інституції та цінності, які могли б вважатися легітимною монополією. Це свідчить, що в межах лібералізму народжуються свої протиріччя. Наприклад, між прагненнями універсалізму (фундаментальні цінності, індивідуальна толерантність,

права людини, ліберально-демократична культура) та плюралізму (плюралістичні цінності, політика відмінності, культурні права, мультикультурність).

2. У підрозділі 1.2. «Світоглядний рівень бачення трансформації судочинства в Україні», автор підкреслює актуальним питанням сьогодні є питання цінностей, що становлять основу цивілізації та формують світогляд, менталітет народу і ціннісно-нормативну орієнтацію індивідів, визначають поведінкові моделі та приводять у рух механізми відтворення суспільства.

На нашу думку, необхідно було б під час дослідження проблематики світоглядного забезпечення трансформації судочинства в Україні, дати відповідь на питання: чи існують цінності, які можна охарактеризувати як універсальні, загальнолюдські? Чи правильним є твердження, що кожне суспільство формує свою унікальну і неповторну систему цінностей? Чи, можливо, істинними є обидва твердження? Визнання цього постулату передбачає знаходження відповіді на такі запитання: які цінності є універсальними і відносними для представників різних культур.

3. У висновках роботи зазначається, що «соціальна трансформація є глибокою та якісною зміною в суспільному житті, яка може мати різну направленість (творчу або деградаційну)». Зокрема, викликає сумнів поєднання таких напрямів трансформації суспільства як «творчий і деградаційний». Цей момент потребує належного авторського обґрунтування.

Ці зауваження і побажання є рекомендаційними, загалом не позначаються на позитивній оцінці дисертації та спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація В. С. Рудюка виконана на належному науково-теоретичному та методологічному рівнях, достатньою мірою наповнена елементами наукової новизни та є самостійним, творчим дисертаційним дослідженням.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертація В. С. Рудюка «Філософсько-правовий вимір трансформації судочинства в Україні в умовах європейської інтеграції», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що відзначаються новизною у філософсько-правовому аналізі трансформації судочинства в Україні в умовах європейської інтеграції, за

від 23 серпня 2016 року № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Володимир Сергійович Рудюк – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Професор кафедри
філософії права та юридичної логіки
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент **Віталій КРАВЕЦЬ**

Підпис В. Кравця засвідчую
ПРОВІДНИЙ ФАХІВЕЦЬ
ВІДДІЛУ ПЕРСОНАЛУ
КРИСТИНА ДОНЧЕНКО

УКРАЇНА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПЕРСОНАЛ
ДЛЯ ДОВІДОК